

Магістр 2 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

СУТНІСТЬ РЕВІЗІЇ В БЮДЖЕТНІЙ УСТАНОВІ

Анотація. Теоретично визначено й обґрунтовано поняття "ревiзiя" шляхом систематизації поглядів вчених-економiстiв на сутнiсть цього поняття, яке представлено у виглядi таблицi. Запропоновано рекомендації щодо подальшого розвитку.

Аннотация. Теоретически определено и обосновано понятие "ревизия" путем систематизации взглядов ученых-экономистов на сущность этого понятия, которое представлено в виде таблицы. Предложены рекомендации по дальнейшему развитию.

Annotation. The term "audit" is theoretically defined and justified by means of systematization of views of economists on the essence of this concept presented in a form of a table. Some recommendations for further development are offered.

Ключові слова: ревiзiя, метод, фiнансовий контроль.

В умовах розвитку економіки поняття "ревiзiя" є складовою частиною контролю та одним із методів його дослідження. Необхідність контролю в сучасних умовах зумовлюється тим, що, виявляючи диспропорції і негативні явища, контроль дає можливість усунути їх і запобігає повторенню. За результатами контролю в бюджетних установах та організаціях розробляють заходи, що сприяють більш ефективному використанню бюджетних ресурсів та витрачання бюджетних коштів.

Метою цього дослідження є визначення поняття "ревiзiя". Відповідно до поставленої мети було сформовано таке завдання: систематизувати погляди вчених-економiстiв на сутнiсть поняття "ревiзiя".

У процесі дослідження були використані такі методи: аналіз, синтез, узагальнення та систематизація.

Аналіз літературних джерел показав, що вирішального варіанта визначення поняття "ревiзiя" немає.

У вітчизняній науковій літературі питання ревiзiї висвітлені в публікаціях таких вчених і практиків, як: Дікань Л. В. [1], Бутинець Ф. Ф. [2], Усач Б. Ф. [3], Білуха М. Т. [4], Кобичева О. С. [5], Пупко Г. М. [6], Голошанов Н. А. [7].

Залежно від сфери прояву в суспільному житті можна розрізняти види контролю, одним із яких є економічний контроль, що, у свою чергу, поділяється на фінансовий, господарський та загальноекономічний.

Державний фінансовий контроль реалізується державною фінансовою інспекцією через проведення державного фінансового аудиту та інспектування [8]. Сутність ревізії визначається через її поняття і не має єдиної точки зору щодо визначення, що свідчить про актуальність і проблемність досліджуваного питання та водночас про багатогранність самого поняття [9].

Розглянемо, як різні автори трактують поняття "ревізія".

Бутинець Ф. Ф., Бардаш С. В. і Малюга Н. М. стверджують, що ревізія – це метод документального контролю фінансово-господарської діяльності підприємства за дотриманням законодавства з фінансових питань, достовірності обліку та звітності; спосіб документального виявлення недочетів, розтрат, привласнення коштів і матеріальних цінностей, попередження фінансових зловживань [2].

Усач Б. Ф. зазначає, що ревізія – це форма документального контролю фінансово-господарської діяльності підприємства, дотримання законодавства з фінансових питань, достовірності обліку і звітності; спосіб документального викриття нестач, розтрат, привласнень чи крадіжок коштів і матеріальних цінностей, попередження фінансових зловживань [3].

Дікань Л. В. визначає ревізію як документальний спосіб перевірки діяльності суб'єкта господарювання з точки зору дотримання законності та доцільності здійснення господарських операцій, ефективності та якості роботи на основі використання даних обліку, звітності, інших джерел [1].

Кобичева О. С., Ярошенко С. П., Пінюк Г. І. стверджують, що ревізія – це метод контролю, побудований на застосуванні спеціальних способів і прийомів для виявлення негативних й узагальнення позитивних сторін діяльності [5].

Пупко Г. М. вважає, що ревізія – це система заходів щодо здійснення документальної і фактичної перевірки виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємства за певний період з метою встановлення законності, достовірності та економічної доцільності вироблених господарських операцій [6].

Голошанов Н. А. стверджує, що ревізія – це форма контролю, яка є системою обов'язкових контрольних дій, спрямованих на документальне та фактичне обстеження здійснених підприємством, установою або організацією господарських операцій та їх наслідків, бухгалтерського обліку та звітності з метою виявлення незаконних мобілізацій, розподілу та використання фінансових ресурсів, нестачі коштів і матеріальних цінностей, нецільового і неефективного їх використання, встановлення винних у порушенні законодавства посадових та матеріально відповідальних осіб і спричинених порушеннями фінансових втрат [7].

Білуха М. Т., Микитенко Т. В. зазначають, що ревізія – це метод заключного (ретроспективного) контролю, який дає можливість зробити всебічну оцінку виробничої і фінансово-господарської діяльності компанії, підприємства та інших об'єктів підприємницької діяльності щодо виконання виробничих і фінансових планів, витрачання матеріальних і трудових ресурсів, результатів комерційної діяльності за ревізований період, забезпечення збереження власності, виявлення резервів підвищення ефективності виробництва й удосконалення якості продукції, її конкурентоспроможності на внутрішньому і світовому ринках [4].

Питання ревізії в Україні досліджено досить широко. У цей час велика кількість вчених працюють над цим питанням, тому аналіз спеціальної літератури дав змогу автору систематизувати їхні погляди і на основі цього зробити відповідні висновки.

У процесі дослідження розглянуто підходи вчених-економістів на сутність поняття "ревізія", які наведені в таблиці.

Підходи вчених щодо визначення поняття "ревізія"

Джерело								
Білуха М. Т. [4]	+				+			
Бутинець Ф. Ф. [2]	+		+		+		+	
Дікань Л. В. [1]			+	+		+	+	+
Голошанов Н. А. [7]		+		+	+		+	
Кобичева О. С. [5]	+				+			
Пупко Г. М. [6]							+	+
Усач Б. Ф. [3]		+	+		+		+	

Вивчення різних поглядів на поняття "ревізія" дає підставу зробити висновок про те, що сьогодні існує певна плутанина, тому єдиного визначення цього терміна не існує. Автори по-різному підходять до цього питання. Переважна більшість вчених, як видно з таблиці, це питання розглядає як "законність" та "контроль", а меншість – як "перевірка", "операції" та "доцільність".

Після узагальнення поглядів різних авторів щодо розкриття сутності аналізованого поняття та проведеного критичного їх аналізу, автором було визначено, що ревізію доцільно розглядати як форму здійснення інспектування. Щодо змісту ревізії, то він розкривається через змістовні складові поняття і включає такі невід'ємні елементи: мету, форму, спосіб, операції, контроль, перевірку, законність та доцільність.

Визначення поняття "ревізія" набуло подальшого розвитку шляхом урахування останніх змін як на законодавчому рівні, так і в економічній теорії, а також всебічно розкрито сутність ревізії різними вченими, шляхом врахування мети користувачів результатів досліджуваного напрямку ревізії.

На думку автора, ревізія – це метод документального контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства, установи, організації та спосіб документальної перевірки законності, доцільності та ефективності використання бюджетних коштів.

Отже, можна зробити висновок, що на сьогоднішній день не існує однозначної думки щодо поняття "ревізія". Тому виникає потреба у подальших теоретичних розробках та удосконаленнях цього терміна.

Наук. керівн. Голуб Ю. О.

Література: 1. Дікань Л. В. Фінансово-господарський контроль : навч. посібн. / Л. В. Дікань. – К. : Знання, 2010. – 395 с. 2. Контроль і ревізія / Ф. Ф. Бутинець, С. В. Бардаш, Н. М. Малуґа та ін. – Житомир : ЖІТІ, 2007. – 328 с. 3. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія : підручник / Б. Ф. Усач. – К. : Знання-Пресс, 2010. – С. 35. 4. Білуха М. Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит : підручник / Білуха М. Т., Микитенко Т. В. – К. : Українська академія оригінальних ідей, 2005. – 888 с. 5. Ярошенко С. П. Теоретичні і методологічні основи контролю : монографія /

Ярошенко С. П., Пінькас Г. І., Кобичева О. С. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. – 251 с. 6. Пупко Г. М. Аудит и ревизия : учебн. пособ. / Пупко Г. М. – М. : Изд. "Книжный дом", 2005. – С. 22. 7. Головошанов Н. А. Контроль і ревизія / Головошанов Н. А., Соколов А. А. – М. : Альфа-Пресс, 2007. 8. Дікань Л. В. Фінансовий контроль: теорія та методологія : монографія / Дікань Л. В., Голуб Ю. О., Синюгіна Н. В. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 96 с. 9. Савченко Л. Ревізія як метод фінансового контролю: поняття та види / Савченко Л. // Правовий часопис Донецького університету. – 2002. – № 1(7). – С. 25–29.